

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน Creative Tourism for Sustainable Tourism

ทิพย์วดี โพธิ์สีทิพย์พรณ*

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญและสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปี และยังเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้กับประเทศ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่และเป็นทิศทางใหม่ในปัจจุบัน จากการท่องเที่ยวในแบบเดิมที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงตัวเลขและปริมาณแต่เพียงอย่างเดียว กลายเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบให้กับการท่องเที่ยวไม่น้อย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์โดยการให้ผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษและมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ และทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิถีการอยู่อาศัย การประกอบอาชีพ อาหารการกิน ศิลปหัตถกรรม และอื่น ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนและผู้คนเจ้าของพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ ผ่านการพูดคุยสนทนา และผ่านกิจกรรมทดลองปฏิบัติต่าง ๆ เช่น ทดลองทำอาหาร ทดลองทำศิลปหัตถกรรม หรือทดลองใช้ชีวิตตามอย่างผู้คนในชุมชน หรือการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งจะทำให้เข้าใจในวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้น ๆ ผ่านประสบการณ์ตรง เรียกว่าเป็นเวทีการเรียนรู้แบบมีชีวิต ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในกระบวนการที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

คำสำคัญ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

Tourism industry is considered as an important and money making business for Thailand, creating huge amount of income for the country every year. It is also one of creative industries that drives the economy of the country. Creative tourism is a new approach to tourism, a new trend that deviated from a traditional tourism, an approach to tourism that only focuses on figures and quantity, a mass market tourism that creates a negative impact for the industry.

* หัวหน้าภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาอีสเทิร์น
E-mail: tipwadee@feu.ac.th

Creative tourism focuses on traditions and histories of the places, especially tourists' participation in activities that relate to local traditions and therefore creating a unique experience for them directly. Tourists will be introduced to folklores, traditions, histories, and way-of-life through real dialogues, experiential activities such as cooking, craft, living with the locals (homestay), and other activities that required tourists' participation. Creative tourism will therefore create direct impression and authentic experience for the tourists, which, within itself creating a sustainable tourism industry for the country.

Keywords:

Creative Tourism, Sustainable Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถือได้ว่าเป็นกระบวนทัศน์และทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน จากการท่องเที่ยวแบบเดิม ในยุคแรกที่ทำให้ความสนใจกับการพักผ่อนหย่อนใจมาสู่การเดินทาง ในยุคที่สองที่ทำให้ความสนใจกับวัฒนธรรมและใส่ใจกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของชุมชนในพื้นที่ และในยุคที่สาม ในกระแสการท่องเที่ยวที่เรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่คำนึงถึงความยั่งยืนเป็นสำคัญ โดยเน้นการผูกพันของนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน ประสบการณ์แท้ ปฏิบัติการจริงที่มาจากการเรียนรู้ในพื้นที่ท่องเที่ยวและเป็นผลให้เกิดความจดจำประทับใจอย่างลึกซึ้ง ในพื้นที่ของการท่องเที่ยว

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ โดยการให้ผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษและมีส่วนร่วมด้วยวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสถานที่นั้น ๆ จากการประชุมเตรียมการสำหรับการประชุมนานาชาติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 25-27 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ที่เมืองซานตาเฟ รัฐนิวเม็กซิโก สหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดคำนิยามของ "Creative Tourism" หรือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์" คือการเดินทางที่นำไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและมีการเชื่อมโยงด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในงานศิลปะ มรดก หรือคุณลักษณะพิเศษของสถานที่ และยังทำให้เกิดการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ยังมีชีวิตนั้นขึ้นมา" ("Creative tourism is travel directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage or special character of a place, and it provides a connection with those who reside in this place and create this living culture") โดยการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จะช่วยสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้มาเยือนและผู้ถูกเยือน ระหว่างแขกและเจ้าบ้าน และจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ (Raymond, 2008 อ้างถึงใน ภัทรพงศ์ อินทรกำเนต และคณะ, 2553, 27)

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังกล่าวมีการกล่าวถึงครั้งแรกในการสัมมนาแห่งหนึ่งในประเทศนิวซีแลนด์ในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งมีการเปิดเผยผ่านจดหมายข่าว Atlast ฉบับเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน โดย Crispin Raymond ที่ปรึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประเทศนิวซีแลนด์ และ Greg Richards นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเจ้าของแนวคิดการท่องเที่ยวแนวใหม่นี้ได้ริเริ่มบัญญัติคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” และให้นิยามว่าเป็น การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้พัฒนาศักยภาพในด้านการสร้างสรรค์ผ่านการทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในหลักสูตรต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะและเอกลักษณ์ของสถานที่ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการพักผ่อนช่วงวันหยุดทั้งนี้ Raymond และ Richard ให้ความสำคัญกับ “การมีส่วนร่วม” หรือ การได้สนทนาพูดคุย และซึบซับ “วัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์” ของพื้นที่ที่ได้ไปเยือนเป็นสำคัญ (Richards, 2008 อ้างถึงใน ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2553, 28)

เหตุปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เดินทาง ซึ่งพบว่าผู้เดินทางมีพฤติกรรมเลือกจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวมากขึ้น หนึ่งในผู้เข้าร่วมประชุมระดับสมาคมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เมือง Santa Fe ในปี พ.ศ. 2549 ได้กล่าวไว้ว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวได้มีการเปลี่ยนไป จากยุคสมัยแรกๆ ที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวชายทะเล (Beach Tourism) เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและแสวงหาความเพลิดเพลินเป็นหลักได้เปลี่ยนไปสู่ยุคของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านวัฒนธรรมและชื่นชมพิพิธภัณฑสถานของท้องถิ่นที่ได้ไปเยือน และมาสู่ยุคปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เนื่องจากในยุคนี้ นักเดินทางโยกย้ายจุดหมายปลายทางที่ให้โอกาสในการพบปะพูดคุยกับคนในท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ซึมซับความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และมีปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ และผู้คนเจ้าของพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น ๆ ได้

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนี้เองที่ทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนไปและมีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีรูปแบบเฉพาะเจาะจงตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแนวโน้มมากขึ้น ต้องมีการนำเสนอโอกาสสำหรับสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงเข้ากับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ มากขึ้นมิใช่เป็นเพียงการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนเพียงแค่นั้นแล้วจากไป การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้เจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหา และนำเสนอทรัพยากรหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้มีความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน โดยการเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมหรือเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับวัฒนธรรมหรือเอกลักษณ์ของสถานที่หรือชุมชนที่ไปเยือนโดยตรง และแม้เมื่อเดินทางกลับไปแล้วยังนำเสนอประสบการณ์และความประทับใจติดตัวกลับไปด้วย (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2553, 27-29)

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มิได้มีเป้าหมายในการทดแทนการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ หากแต่เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่ผู้คนมีพฤติกรรมในการค้นหาความหมายต่าง ๆ รอบตัว (Search for Meaning) และสอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เริ่มเปลี่ยนไป

Landry (2008 อ้างถึงใน ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2553, 31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ในงานประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ค.ศ. 2008 ว่า การท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสทำความรู้จักกับตัวเองมากขึ้นจากการได้เห็นสิ่งแปลกใหม่รอบตัว แต่การท่องเที่ยวในบางรูปแบบก็มิได้ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสดังกล่าวได้มากนัก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบเร่งรีบที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีเวลาพักผ่อนในการซึมซับหรือเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของสถานที่ที่ได้ไปเยือน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หวือหวา ในหลาย ๆ ครั้ง พบว่ากิจกรรมธรรมดา ๆ เช่น การพินิจวิถีชีวิตประจำวันของชุมชนที่ไปเยือน วิธีการเข้าครัวขึ้นรถ การซื้ออาหาร การยืนคุยกันของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ก็ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ได้ และนักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นผู้ท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ ยังสามารถเข้าไปช่วยสร้างประสบการณ์ดี ๆ กับผู้คนในท้องถิ่นและมีโอกาสที่จะทดแทนสิ่งดี ๆ ให้กับถิ่นที่ไปเยือนได้

สิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือการสร้างมูลค่าและคุณค่ากับศิลปวัฒนธรรมและวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น และสามารถทำให้ผู้มาเยือนตระหนักถึงมูลค่านั้น ๆ ว่ามีความแตกต่างจากสินค้าและบริการทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการในราคาแพงขึ้น หากไม่ตระหนักถึงคุณค่าของสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมักถูกโยงใยเข้ากับการ “เล่าเรื่อง” ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2553, 32)

ส่วนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย โครงสร้างในปัจจุบัน การดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องของนโยบายและมีสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นผู้ดูแลหลักในเรื่องการทำตลาดการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติพบว่า กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานที่ให้ความสนใจในเรื่องของการกีฬามากกว่าการท่องเที่ยว ภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีเพียง กรมการท่องเที่ยว เป็นผู้ดูแลเชิงนโยบายพัฒนาทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของการจัดมาตรฐานสถานที่ท่องเที่ยว ดูแลมัคคุเทศก์ และการทำสถิติบางอย่างที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิได้มีอำนาจหรืองบประมาณในการสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบแบบแผน (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2553, 42)

คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)

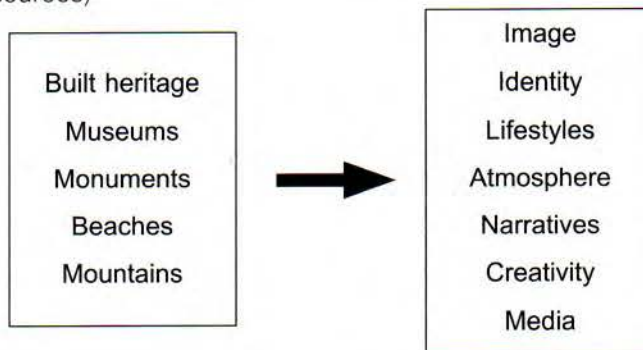
องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (2555, 9) ได้เสนอคุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ 10 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (Each Engaging the Other)
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross - Cultural Engagement / Cultural Experience)
3. มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ท่องเที่ยว (Spirit of Place / Deep Meaning / Understanding of the Specific Cultural of the Place)
4. ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands - on Experience)
5. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน - ส่งผ่าน - ส่งต่อประสบการณ์ (Exchange Information / Transformation and Transformative Experiences)

6. เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More Participate than Observe)
7. นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Cocreating Tourism Experience)
8. ความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์ - ประสบการณ์จริง (Authentic Both Process and Product / Genuine Experience)
9. จดจำประทับใจ เข้าใจ (Memorable / I Hear and I Forget, I See and I Remember, I Do and I Understand.)
10. การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง (Traylor - Made Approach)

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Greg Richards (2010 อ้างถึงใน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2555, 9) หนึ่งในผู้ก่อตั้งแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวแบบใหม่เป็นการปรับเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยวแบบเดิมที่นานวันเข้าก็ยิ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพต่ำลง เนื่องจากการกลายเป็นการท่องเที่ยวมวลชนที่ใช้เวลาเดินทางไปกับการเข้าชมและถ่ายภาพตามสถานที่ที่น่าสนใจและมีความสำคัญในทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นหาดทราย มรดกทางวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ อนุสรณ์สถาน แต่นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตนเองไปเที่ยว หรือในอัตลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวที่นั่น ๆ ในภาพรวม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสนใจเลื่อนไปจากเดิมคือ จากวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Resources) ไปสู่ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (Intangible Cultural Resources)

ภาพที่ 1: การเลื่อนไหลของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่
ที่มา: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2555, 10

การเลื่อนจากวัฒนธรรมที่จับต้องได้ไปสู่ทรัพยากรวัฒนธรรมนามธรรม

จากความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เคยสนใจการเยี่ยมชมสิ่งก่อสร้างมรดกวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถาน หาดทรายหรือภูเขา ก็หันไปให้ความสนใจกับภาพลักษณ์อัตลักษณ์วิถีชีวิตบรรยากาศ เรื่องเล่า การสร้างสรรค์ และสื่อ ความสนใจเดิมที่ให้คุณค่ากับวัฒนธรรมชั้นสูง (High Culture) เช่น ปราสาท ราชวัง หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่หันมาให้ความสนใจกับวิถีชีวิตสามัญ (Everyday Culture) เพิ่มมากขึ้น เช่น ร้านอาหารพื้นถิ่น ตลาด

บ้านเรือน วิถีชีวิตชุมชนที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้พบและมีส่วนร่วมใน "ชีวิตจริง" ของผู้คนจากเดิมที่เคยเป็นแต่ผู้ชม นักท่องเที่ยวเรียกร้องที่จะมีกิจกรรมในสถานที่ที่ตนเองท่องเที่ยวในระยะเวลายาวนานขึ้น (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2555, 10)

รูปลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Greg Richards (2010 อ้างถึงใน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2555, 11) เสนอรูปแบบพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Basic Modes of Implementation of Creative Tourism) ในสองลักษณะ คือ

1. ใช้การสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยว (Using Creativity as a Tourist Activity)
2. ใช้การสร้างสรรค์เป็นฉากหลังของการท่องเที่ยว (Using Creativity as Backdrop for Tourism)

ในรูปแบบแรกจะเป็นสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติอยู่แล้วในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ แต่ปัจจุบันการนำเอาการสร้างสรรค์มาเป็นฉากหลังของการท่องเที่ยว หรือการสร้าง "บรรยากาศ" ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้นมี "เสน่ห์" เพิ่มขึ้น

สรุป

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบทางตรงและทางอ้อมที่จะเกิดต่อผู้มีความคิดสร้างสรรค์ของท้องถิ่นและสถานที่ท่องเที่ยวในระยะยาว หากสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ก็จะสร้างผลดีกับแหล่งท่องเที่ยว คือทำให้ผู้คนในชุมชนมีความรักในท้องถิ่นของตนเอง ให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์ของชุมชนของตนเอง ส่งผลในการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว จึงถือได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวโลกปัจจุบัน ที่มีจุดหมายเพื่อสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม และเชื่อว่าจะช่วยให้การท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายในวัฒนธรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมแรงให้กับการตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนของตนเองแล้ว ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของการสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยวเอง เพื่อที่จะนำประสบการณ์ที่ได้จากการเดินทางท่องเที่ยวไปใช้ในวิถีชีวิตของตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องระบบนวัตกรรมรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน). (2555). โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2555, จาก www.dasta.or.th